Този документ е средство за документиране и не обвързва институциите

►**B**

ДИРЕКТИВА 92/85/ЕИО НА СЪВЕТА

от 19 октомври 1992 година

за въвеждане на мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето по време на работа на бременни работнички и на работнички родилки или кърмачки (Десета специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО)

(ОВ L 348, 28.11.1992 г., стр. 1)

Изменена със:

		Официален вестник		
		№	страница	дата
►**M1**	Директива 2007/30/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2007 година	L 165	21	27.6.2007 г.
►**M2**	Директива 2014/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 година	L 65	1	5.3.2014 г.

▼B

ДИРЕКТИВА 92/85/ЕИО НА СЪВЕТА

от 19 октомври 1992 година

за въвеждане на мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето по време на работа на бременни работнички и на работнички родилки или кърмачки (Десета специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ,

като взе предвид Договора за създаване на Европейската икономическа общност, и по-специално член 118а от него,

като взе предвид предложението на Комисията, изработено след консултации с Консултативния комитет по безопасност, хигиена и опазване на здравето на работното място ([1]),

в сътрудничество с Европейския парламент ([2]),

като взе предвид становището на Икономическия и социален комитет ([3]),

като има предвид, че съгласно член 118а от Договора, Съветът приема чрез директиви минималните изисквания за насърчаване подобряването на работната среда, с цел да се защитят здравето и безопасността на работниците;

като има предвид, че настоящата директива не допуска намаляване степените на защита, постигнати от отделните държави-членки, държавите-членки са задължени съгласно Договора, да насърчават подобренията в условията на труд и хармонизирането им, запазвайки постигнатото в тази област;

като има предвид, че съгласно член 118а от Договора, гореспоменатите директиви следва да избягват налагането на административни, финансови и правни ограничения, които биха могли да забавят създаването и развитието на малък и среден бизнес;

като има предвид, че съгласно Решение 74/325/ЕИО ([4]), последно изменено с Акта за присъединяване от 1985 г., Консултативният комитет по безопасност, хигиена и опазване на здравето на работното място се консултира от Комисията при подготовката на предложения в тази област;

като има предвид, че Хартата на Общността за основните социални права на работниците, приета от Европейския съвет в Страсбург на 9 декември 1989 г. от държавните глави или правителствените ръководители на единадесетте държави-членки, и по-конкретно параграф 19 от нея, предвижда, че:

> „На всеки работник трябва да бъдат осигурени задоволителни, безопасни и здравословни условия на труд в работната му среда. Необходимо е да се предприемат съответни мерки, с цел постигане на по-нататъшна хармонизация на условията в тази област, като същевременно се запазва постигнатият напредък“;

като има предвид, че Комисията, в програмата си за действие за изпълнение на Хартата на Общността за основните социални права на работниците, е включила сред целите си приемането от Съвета на Директива за закрилата на работещите бременни жени;

([1]) ОВ C 281, 9.11.1990 г., стр. 3, ОВ C 25, 1.2.1991 г., стр. 9.
([2]) ОВ C 19, 28.1.1991 г., стр. 177, ОВ C 150, 15.6.1992 г., стр. 99.
([3]) ОВ C 41, 18.2.1991 г., стр. 29.
([4]) ОВ L 185, 9.7.1974 г., стр. 15.

▼B

като има предвид, че член 15 от Директива 89/391/ЕИО на Съвета от 12 юни 1989 г. за въвеждане на мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето на работниците на работното място ([1]) предвижда, че особено рисковите групи трябва да бъдат защитени от специфичните за тях рискове;

като има предвид, че бременните работнички, работничките родилки или кърмачки, трябва да се считат за особено рискова група в много отношения, и че трябва да се предприемат мерки по отношение на тяхната безопасност и здраве;

като има предвид, че закрилата на здравето и безопасността на бременните работнички, на работничките родилки или кърмачки, не следва да се отразява неблагоприятно на положението на жените на пазара на труда, нито да бъде в ущърб на директивите, отнасящи се до равното третиране на мъжете и жените;

като има предвид, че някои видове дейности могат да представляват специфичен риск за бременните работнички, за работничките родилки или кърмачки, свързан с излагане на опасни агенти, процеси или условия на труд; като има предвид, че такива рискове трябва да бъдат оценени и резултатът от оценката да бъде съобщен на работничките и/или на техни представители;

като има предвид, допълнително, че ако резултатът от такава оценка разкрие наличието на риск за безопасността или здравето на работничките, трябва да се приемат разпоредби за закрила на тези работнички;

като има предвид, че бременните работнички и работничките кърмачки не трябва да извършват дейности, които са оценени като разкриващи риск от излагане, подлагащ здравето и безопасността, под влиянието на някои особено опасни агенти или условия на труд;

като има предвид, че следва да се изготвят разпоредби от бременните работнички, работничките родилки или кърмачки, да не се изисква да полагат нощен труд, когато такива разпоредби са необходими от гледна точка на тяхната безопасност и здраве;

като има предвид, че поради уязвимостта на бременните работнички, на работничките родилки или кърмачки, е наложително да им се предостави право на отпуск по майчинство най-малко от 14 последователни седмици преди и/или след раждането, като задължителният срок на отпуска по майчинство да е най-малко 2 седмици преди и/или след раждането;

като има предвид, че рискът от уволнение по причини, свързани с тяхното състояние, може да има вреден ефект върху физическото и умственото състояние на бременните работнички, на работничките родилки или кърмачки; като има предвид, че е необходимо да се приемат разпоредби, с които да се забрани уволнение на такова основание;

като има предвид, че мерките за организацията на труда, свързани със защитата на здравето на бременните работнички, на работничките родилки или кърмачки няма да послужат за други цели, освен ако не се придружават със запазване на правата, произтичащи от трудовия договор, включително запазване на възнаграждението и/или право на получаване на съответно обезщетение;

като има предвид, наред с това, че разпоредбите, уреждащи отпуска по майчинство, няма да послужат за други цели, освен ако не се придружават със запазване на правата, произтичащи от трудовия договор, и/или право на съответно обезщетение;

([1]) ОВ L 183, 29.6.1989 г., стр. 1.

▼B

като има предвид, че понятието „съответно обезщетение“ в случай на отпуск по майчинство трябва да се разглежда технически като отправна точка за определяне на минималното ниво на защита и не следва по никакъв начин да се интерпретира като предполагащо аналогия между бременност и болест,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

РАЗДЕЛ I

ЦЕЛ И ОПРЕДЕЛЕНИЯ

Член 1

Цел

1. Целта на настоящата директива, която е Десетата специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО, е да се приложат мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето по време на работа на бременните работнички, на работничките родилки или кърмачки.

2. Разпоредбите на Директива 89/391/ЕИО, с изключение на член 2, параграф 2, се прилагат напълно към цялата област, обхваната от параграф 1, без да се засягат някои по-обвързващи и/или специфични разпоредби, съдържащи се в настоящата директива.

3. Настоящата директива не трябва да предизвиква намаляване на степента на защита, осигурена на бременните работнички, на работничките родилки или кърмачки, в сравнение с положението, което съществува в момента на приемане на настоящата директива във всяка държава-членка.

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива:

а) „бременна работничка“ е тази бременна работничка, която уведомява работодателя си за своето състояние, в съответствие с националното законодателство и/или установената в страната практика;

б) „работничка родилка“ е тази работничка, която по смисъла на националното законодателство и/или установената в страната практика, наскоро е родила и уведомява работодателя си за своето състояние, в съответствие с това законодателство и/или практика;

в) „работничка кърмачка“ е тази работничка, която по смисъла на националното законодателство и/или установената в страната практика е кърмачка и уведомява работодателя си за своето състояние, в съответствие с това законодателство и/или практика.

РАЗДЕЛ II

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 3

Насоки

1. Комисията, след консултации с държавите-членки, и подпомагана от Консултативния комитет по безопасност, хигиена и опазване на здравето на работното място, разработва насоки за оценяването на химически, физически и биологични агенти и промишлени процеси, които се считат за вредни по отношение на безопасността и здравето на работничките по смисъла на член 2.

▼B

Насоките, упоменати в първата алинея, включват също движения и работни положения, психическа и физическа умора и други видове физически и психически стрес, свързани с труда, полаган от работничките по смисъла на член 2.

2. Целта на насоките, посочени в параграф 1 е да послужат за основа на оценката, посочена в член 4, параграф1.

За тази цел, държавите-членки предоставят тези насоки на вниманието на всички работодатели и всички работнички и/или техни представители в съответната държава-членка.

Член 4

Оценяване и информация

1. За всички дейности, които могат да породят специфичен риск, свързан с излагане под въздействие на рискови фактори, процеси или условия на труд, чийто неизчерпателен списък се съдържа в приложение I, работодателят, пряко или чрез службите за защита и превантивни мерки, упоменати в член 7 от Директива 89/391/ЕИО, оценява характера, степента и продължителността на излагане в съответното предприятие и/или организация спрямо работничките по смисъла на член 2, с цел:

— да се оцени всеки риск за безопасността или здравето и всеки възможен ефект върху бременността или кърменето на работничките, по смисъла на член 2,

— да се реши какви мерки да се предприемат.

2. Без да се засягат разпоредбите на член 10 от Директива 89/391/ЕИО, работничките по смисъла на член 2 и тези, за които е вероятно да се окажат в състояние, посочено в член 2, в съответното предприятие и/или организация и/или техните представители се уведомяват за резултатите от оценката съгласно параграф 1 и за всички мерки, които следва да се предприемат за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд.

Член 5

Действия, последващи резултатите от оценката

1. Без да се засяга член 6 от Директива 89/391/ЕИО, в случай че резултатите от оценката съгласно член 4, параграф 1 разкрият наличието на риск за безопасността или здравето, или могат да се отразят на бременността или кърменето на работничката, по смисъла на член 2, работодателят предприема необходимите мерки, за да гарантира, че чрез временно регулиране на условията на труд и/или работното време за съответната работничка, излагането на такива рискове е избегнато.

2. Ако регулирането на условията на труд и/или работно време не е технически и/или обективно възможно, или не може аргументирано да се изиска с надлежно приведени основания, работодателят предприема необходимите мерки за преместване на съответната работничка на друга работа.

▼B

3. Ако преместването ѝ на друга работа не е технически и/или обективно възможно, или не може аргументирано да се изиска с надлежно приведени основания, на съответната работничка се полага отпуск, в съответствие с националното законодателство и/или установената в страната практика за целия период, необходим за защита на нейната безопасност и здраве.

4. Разпоредбите на този член се прилагат *mutatis mutandis*, когато работничка, извършваща дейност, забранена съгласно член 6, забременее или започне да кърми и информира работодателя си за това.

Член 6

Случаи, при които е забранено излагането под въздействие

В допълнение към общите разпоредби, отнасящи се до защитата на работниците, в частност тези, свързани с професионално допустимите концентрации за излагане:

1. бременните работнички, по смисъла на член 2, буква а) не могат при никакви обстоятелства да бъдат задължавани да изпълняват дейности, за които оценката е разкрила риск за безопасността и здравето, от агенти и условия на работа, изброени в приложение II, раздел А.

2. работничките кърмачки, по смисъла на член 2, буква в) не могат при никакви обстоятелства да бъдат задължавани да изпълняват дейности, за които оценката е разкрила риск за безопасността и здравето, от агенти и условия на работа, изброени в приложение II, раздел Б

Член 7

Нощен труд

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да се гарантира, че работничките, посочени в член 2, няма да бъдат задължавани да полагат нощен труд по време на тяхната бременност или през периода след раждането, който се определя от национален компетентен орган за безопасни и здравословни условия на труд, и се удостоверява, в съответствие с процедурите, изготвени от държавите-членки, с медицинско свидетелство, според което това е необходимо за безопасността и здравето на засегнатата работничка.

2. Мерките съгласно параграф 1 трябва да включват възможност, в съответствие с националното законодателство и/или установената в страната практика, за:

а) прехвърляне на дневна работна смяна; или

б) напускане на работа или удължаване на отпуска по майчинство, когато такова прехвърляне не е технически или обективно възможно, или не може аргументирано да се изиска с надлежно приведени основания.

▼B

Член 8

Отпуск по майчинство

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да се гарантира, че работничките, по смисъла на член 2, имат право на непрекъснат отпуск по майчинство, чиято продължителност да бъде най-малко 14 седмици преди и/или след раждането в съответствие с националното законодателство и/или установената практика.

2. Отпускът по майчинство, определен в параграф 1, трябва да съдържа задължително отпуск по майчинство с най-малка продължителност две седмици преди и/или след раждането в съответствие с националното законодателство и/или установената практика.

Член 9

Освобождаване от работа за медицински прегледи преди раждане

Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да се гарантира, работничките, по смисъла на член 2, буква а) в съответствие с националното законодателство и/или установената в страната практика, да бъдат освобождавани от работа, без да губят възнаграждението си, за прегледи преди раждане, когато е необходимо тези прегледи да се извършват в работно време.

Член 10

Забрана за уволнение

С цел да се гарантира на работничките, по смисъла на член 2, упражняването на тяхното право за защита на здравето и безопасността им, което се признава от разпоредбите на този член:

1. държавите-членки предприемат необходимите мерки да се забрани уволняването на работничките по смисъла на член 2, за периода от началото на бременността до края на отпуска по майчинство, посочен в член 8, параграф 1, освен в изключителни случаи, които не са свързани с тяхното положение и са разрешени от националното законодателство и/или установената в страната практика и, където е приложимо, след като компетентните органи са дали своето съгласие;

2. ако работничка, по смисъла на член 2, е уволнена през периода по точка 1, работодателят е длъжен надлежно да посочи основателни мотиви за нейното уволнение в писмен вид;

3. държавите-членки предприемат необходимите мерки за защита на работничките, по смисъла на член 2, от последиците от незаконно уволнение по смисъла на точка 1.

Член 11

Трудови права

С цел да се гарантира на работничките, по смисъла на член 2, упражняването на техните права за защита на безопасността и здравето им, признато в този член, следва да се предвиди, че:

1. в случаите, посочени в членове 5, 6 и 7, на работничките по смисъла на член 2, трябва да бъдат осигурени права, произтичащи от трудовия договор, включително запазване на трудовото възнаграждение и/или право на съответно обезщетение, съгласно националното законодателство и/или установената в страната практика;

▼B

2. в случая, посочен в член 8, трябва да се осигури следното:

   а) правата, произтичащи от трудовия договор на работничките, по смисъла на член 2, без тези, посочени в буква б) по-долу;

   б) запазване на трудовото възнаграждение и/или право на съответно обезщетение на работничките, по смисъла на член 2;

3. обезщетението, съгласно точка 2, буква б) се счита за достатъчно, ако гарантира доход, най-малкото равен на този, който съответната работничка би получавала в случай на прекъсване на работа по здравословни причини, до максималния размер, определен от националното законодателство;

4. държавите-членки могат да решат правото на заплащане или на получаване на обезщетение, съгласно точка 1 и точка 2, буква б), да зависи от това дали съответната работничка отговаря на условията за такива обезщетения, определени от националното законодателство.

   Тези условия не могат, при никакви обстоятелства, да изискват наличието на период на предхождащ труд, по-дълъг от 12 месеца, непосредствено преди предполагаемата дата на раждане.

Член 12

Защита на правата

Държавите-членки въвеждат в техните национални правни системи, такива мерки, каквито са необходими, за да могат всички работнички, които се считат засегнати, поради неизпълнение на задълженията, произтичащи от настоящата директива, да предявят претенциите си по съдебен ред (и/или, съгласно националното законодателство и/или установената в страната практика), след като се обърнат към други компетентни органи.

Член 13

Промени в приложенията

1. Чисто технически промени в приложение I, които са резултат на техническия прогрес, промени в международните регулации или спецификации и новости в областта на действие на настоящата директива, се приемат в съответствие с процедурата, описана в член 17 от Директива 89/391/ЕИО.

2. Приложение II може да бъде изменяно само в съответствие с процедурата, описана в член 118а от Договора.

Член 14

Заключителни разпоредби

1. Държавите-членки въвеждат в сила необходимите законови, подзаконови и административни разпоредби, за да се съобразят с настоящата директива, не по-късно от две години след приемането ѝ, и да гарантират, най-късно до две години след приемането на настоящата директива, въвеждането от социалните партньори, на необходимите разпоредби чрез колективни трудови договори; наред с това държавите-членки се задължават да предприемат всички необходими мерки, за да могат да гарантират по всяко време резултатите, предвидени в настоящата директива. Държавите-членки информират незабавно Комисията за своите действия.

▼B

2. Когато държавите-членки приемат мерките, посочени в параграф 1, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условията и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

3. Държавите-членки предоставят на Комисията текстовете на основните разпоредби от националното законодателство, които те вече са приели или приемат в областта, уредена с настоящата директива.

▼M1

_____

▼B

Член 15

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

▼B

ПРИЛОЖЕНИЕ I

НЕИЗЧЕРПАТЕЛЕН СПИСЪК НА АГЕНТИТЕ, ПРОЦЕСИТЕ И УСЛОВИЯТА НА ТРУД

посочени в член 4, параграф 1

А. **Агенти**

1. *Физически агенти*, за които се счита, че причиняват ембрионални увреждания и/или за които е вероятно да причинят отделяне на плацентата и по-специално:

а) шок, вибрация или движение;

б) обработка на товари, водеща до рискове, в частност от задно-лумбален характер;

в) шум;

г) йонизиращо лъчение (*);

д) нейонизиращо лъчение;

е) екстремални стойности на студ или горещина;

ж) движения или положения на тялото, движение — вътре или извън предприятието — умствена или физическа умора и друго физическо обременяване, свързано с дейността на работничката, по смисъла на член 2, от директивата.

▼M2

2. *Биологични агенти*

Биологични агенти от рискови групи 2, 3 и 4 по смисъла на член 2, втора алинея, точки 2, 3 и 4 от Директива 2000/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([1]), доколкото е известно, че тези агенти или терапевтичните мерки, изисквани по отношение на такива агенти, застрашават здравето на бременните жени и на плода, и доколкото не са включени в приложение II.

▼B

3. *Химически агенти*

Следните химически агенти, доколкото е известно, че те застрашават здравето на бременните жени или на плода и доколкото не са включени в приложение II:

▼M2

а) вещества и смеси, които отговарят на критериите за класифициране съгласно Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета ([2]) в един/една или няколко от следните класове и категории на опасност с едно или няколко от следните предупреждения за опасност, доколкото те не фигурират в приложение II:

— мутагенност за зародишните клетки, категория 1A, 1B или 2 (H340, H341),

— канцерогенност, категория 1A, 1B или 2 (H350, H350i, H351),

(*) Виж Директива 80/836/Евратом (ОВ L 246, 17.9.1980 г., стр. 1).

([1]) Директива 2000/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно защитата на работниците от рисковете, свързани с експозицията на биологични агенти при работа (Седма специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО) (ОВ L 262, 17.10.2000 г., стр. 21).

([2]) Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (ОВ L 353, 31.12.2008 г., стр. 1).

▼M2

— токсичност за репродукцията, категория 1A, 1B или 2, или допълнителната категория за въздействия върху или чрез лактацията (H360, H360D, H360FD, H360Fd, H360Df, H361, H361d, H361fd, H362),

— специфична токсичност за определени органи след еднократна експозиция, категория 1 или 2 (H370, H371);

б) химични агенти в приложение I към Директива 2004/37/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([1]);

▼B

в) живак и живачни съединения;

г) антимитотични препарати;

д) въглероден окис;

е) известни химически реактиви с позната и опасна перкутанна абсорбция.

▼M2

Б. **Процеси**

Промишлени процеси, изброени в приложение I към Директива 2004/37/ЕО.

▼B

В. **Условия на труд**

Подземни минни работи.

([1]) Директива 2004/37/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозицията на канцерогени или мутагени по време на работа (Шеста специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО на Съвета) (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 50).

▼B

ПРИЛОЖЕНИЕ II

НЕИЗЧЕРПАТЕЛЕН СПИСЪК НА АГЕНТИТЕ И УСЛОВИЯТА НА ТРУД

посочени в член 6

А. **Бременни работнички, по смисъла на член 2, буква а)**

1. *Агенти*

а) Физически фактори

Работа в хипербарна атмосфера, т.е. пространства под налягане и подводно гмуркане.

б) Биологични фактори

Следните биологични фактори:

— токсоплазма,

— вирус на рубеола,

освен когато е доказано, че бременните работнички са съответно защитени срещу такива агенти чрез имунизация.

в) Химически агенти

Олово и оловни деривати, доколкото тези агенти могат да бъдат абсорбирани от човешкия организъм.

2. *Условия на труд*

Подземни минни работи.

Б. **Работнички, които кърмят, по смисъла на член 2, буква в)**

1. *Агенти*

а) Химически реактиви

Олово и оловни деривати, доколкото тези реактиви могат да бъдат абсорбирани от човешкия организъм.

2. *Условия на труд*

Подземни минни работи.

▼B

Становище на Съвета и на Комисията относно член 11, параграф 3 от Директива 92/85/ЕИО, вписано в протокола на хиляда шестстотин и осмото заседание на Съвета, проведено в Люксембург на 19 октомври 1992 година

СЪВЕТЪТ И КОМИСИЯТА заявиха, че:

„При определяне размера на обезщетението, посочено в член 11, параграф 2, буква б) и параграф 3, по чисто технически причини се изготвя препоръка към обезщетението, което работничката би получавала в случай на прекъсване на работа по причини, свързани със здравословното ѝ състояние. Тази препоръка в никакъв случай не е предвидено да предполага изравняване на бременност, раждане и болест. Националното законодателство за социалното осигуряване на всички държави-членки предвижда да се изплаща обезщетение за болест по време на отсъствие от работа. Връзката между това обезщетение в дадената формулировка е само предназначена да послужи като конкретна, фиксирана, препоръчителна сума за минимално обезщетение по време на майчинство във всички държави-членки. Ако сумата на обезщетенията, платими в отделните държави-членки надвишава предвиденото в директивата, тя разбира се се запазва. Това е конкретизирано в член 1, параграф 3 от директивата.“